
Peroksisomer og peroksisomproliferatorer

ARTIKKEL

HAMMER TA

WALDUM HL

Sammendrag

Peroksisomet, også kalt mikrolegemet, er den sist oppdagede celleorganellen. Den er liten og omgitt kun av en enkeltmembran. Flere enzymsystemer er knyttet til peroksisomene.

En peroksisomproliferator er et stoff som ved langvarig inntak fører til økning i antall cellulære peroksisomer og deres enzymer. Listen over proliferatorer inkluderer i dag et bredt spekter av substanser, som hypolipidemiskemikamenter, industrielle løsningsmidler, ugressmidler, smaksstoffer, analgetika og lange fettsyrer. Langvarigeksponering for peroksisomproliferatorer er assosiert med hepatocellulære karsinomer. Peroksisomproliferatorene ansees i dag for å være komplette ikke-genotoksiske karsinogener. I tillegg til hepatocellulære karsinomer er det etteradministrering av peroksisomproliferatorer påvist tumorer i ventrikkelen utgått fra enterokromaffinliknende (ECL)celler sekundært til hypergastrinemi.

Gruppen av peroksisomproliferatorer er stor, og administrering gir varierte responser, som hormonfrigjøring og kreftutvikling. Peroxisomer og stoffer som gir proliferasjon av disse, er derfor av vesentlig betydning for forskning innen endokrinologi og karsinogenese.

Denne artikkelen tar sikte på å gi en oversikt over peroksisomenes funksjon og deres rolle i kreftutvikling og hormonfrigjøring.

Publisert: 30. september 1998. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. desember 2025.